03/11/2020

Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων Κληρικών της Μητρόπολης Μαρωνείας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Του Αρχιμανδρίτου Πορφυρίου Σοφού

Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης ερμηνεύοντας τον μακαρισμό: «Μακάριοι οι δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης...» παρατηρεί ότι: « Ιδού το πέρας των κατά τον θεόν αγώνων το των πόνων γέρας το των ιδρώτων έπαθλον το της εν ουρανοίς βασιλείας αξιωθήναι...».

Ο δε Μέγας Βασίλειος στην προς Διόγνητον επιστολήν, λέγει για τους διωκομένους: « Αγαπώσι πάντας και υπό πάντων διώκονται... Αγνοούνται και κατακρίνονται... Θανατούνται και ζωοποιούνται... Πτωχεύουσι και πλουτίζουσι πολλούς... Ατιμούνται και εν ταίς ατιμίαις δοξάζονται... Βλασφημούνται και δικαιούνται... Λοιδορούνται και ευλογούσιν... Πολεμούνται και διώκονται και την αιτίαν της έχθρας ειπείν οι μισούντες ουκ έχουσιν...».

Η τοπική μας Εκκλησία με πρωτοβουλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Παντελεήμονος τελεί το μνημόσυνο των τεσσάρων

Εθνομαρτύρων κληρικών και των συν αυτοίς αναιρεθέντων. Η Εκκλησία διατηρεί σαν άσβεστη κανδήλα τη μνήμη και την ιστορία, διότι οι καιροί είναι σκοτεινοί και ζοφεροί και ο πόλεμος εναντίον ιδανικών και αξιών μαίνεται ανεξέλεγκτος.

Η προβολή προτύπων είναι επιτακτική και όχι πρότυπα γενικά και αόριστα, αλλά πρότυπα έργων και όχι κενών λόγων. Τέτοια πρότυπα είναι οι εθνομάρτυρες και σε αυτούς ταιριάζουν τα λόγια του Λόρδου Βύρωνος: «Ποτέ δεν αποτυχαίνουν αυτοί που πεθαίνουν για ένα μεγάλο σκοπό.»

Οι σήμερα τιμώμενοι εθνομάρτυρες έμαθαν από πολύ νωρίς, ποιος είναι ο μεγάλος σκοπός και πορεύτηκαν με φόβο Θεού και με προσήλωση στα ιδανικά τους. Ήξεραν αυτό που έλεγε σε μία άλλη περίπτωση ο ήρωας Μακεδονομάχος Παύλος Μέλας σε έναν Ευέλπιδα: «Η ζωή είναι πόλεμος. Η γη σου είναι φρούριο και χρέος σου η Νίκη. Μη μιλάς, να σκέφτεσαι, να αγαπάς, να μην πονάς. Ένας είναι ο σκοπός σου: ο πόλεμος για τα ιδανικά σου, για τα ελληνικά ιδανικά του ανθρωπισμού... Άνδρες που περπατούν στη ζωή ευθυτενώς και με γαλήνη μαθημένοι να πονούν χωρίς να υποφέρουν, να νικούν χωρίς να θριαμβολογούν, να νικώνται χωρίς να μοιρολογούν. Αυτοί είναι οι πραγματικοί άντρες θεμέλια γενεών!» (Παύλος Μέλας)
Αυτοί οι πρόγονοί μας έζησαν τον πόνο, τον ξεριζωμό, την αδικία, τις κακουχίες. Όμως κουβαλούσαν στις καρδιές τους Χριστό και πατρίδα. Όπου κι αν πήγαν μεγαλούργησαν με αξιοπρέπεια και ήθος. Με σοφία και σύνεση και κυρίως με υπομονή καρτερική. Αυτή η υπομονή γινόταν θάρρος που τους έκανε λιοντάρια δυνάμεως και κυρίως να μη φοβούνται ούτε τον θάνατο.

Αν αντιπαραβάλλουμε τη σημερινή κοινωνία που αποφεύγει τον πόνο, που η υπομονή είναι άγνωστη λέξη και που ο θάνατος είναι ο μεγαλύτερος φόβος, που να χωρέσει η έννοια της αυτοθυσίας χάριν της πίστεως και της πατρίδος; Όμως ο Θεός πάντοτε φανερώνει γενναίους που φωτίζουν τα σκοτάδια των αδυνάτων και αναδεικνύονται εμψυχωτές και οδηγοί. Τέτοιοι εμψυχωτές είναι οι σήμερα τιμώμενοι εθνομάρτυρες, οι οποίοι ανεδείχθησαν και στα δύσκολα χρόνια 1941-1944.

Λίγα λόγια για τον καθένα ξεχωριστά είναι καθήκον τιμής και μνήμης.

Τον Απρίλιο του 1941 οι Γερμανοί παραχώρησαν την διοίκηση και της δυτικής Θράκης στους εθνικιστές Βούλγαρους και από τότε άρχισε για μία άκομα φορά ένας ανηλεής διωγμός εναντίον του κλήρου και του λαού, διότι δεν ασπάζονταν τον Βουλγαρισμό και δεν προχωρούσαν στην μέχρι τότε σχισματική εθνοφυλετική Εκκλησία της Βουλγαρίας. Είναι πολύ λυπηρό γεγονός, ότι οι διώκτες ήταν Ορθόδοξοι. Η Μητρόπολή μας είχε τα πρώτα θύματα εξαιτίας της εκκλησιαστικής

και Εθνικής Αντιστάσεώς τους στα άνομα σχέδια των Βουλγάρων.

Πρώτος ήταν ο ιερεύς Θεόδωρος Παπαδόπουλος.

«Γεννήθηκε το 1880 στο χωριό Μοσχονιά της Ανατολικής Θράκης. Χειροτονήθηκε ιερέας το 1910 στην Κωνσταντινούπολη. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και την ανταλλαγή, ήρθε στη Ροδόπη. Το 1926 διορίστηκε εφημέριος στον Αίγειρο. Ζούσε με φόβο Θεού. Η πραότητα, το φίλεργον και φιλανθρωπία του είχε κερδίσει τις ψυχές του ποιμνίου του. Το 1941 αμέσως μετά την άφιξη των Βουλγάρων, στρατιωτικό απόσπασμα πήγε στο σπίτι του και αναζητούσε όπλα και παρόλο που ήταν κλινήρης, τον βασάνισαν. Μετά την κακοποίηση στις 22 Ιουνίου του 1941 παρέδωσε την ψυχή του εις Κύριον, σε ηλικία 64 ετών. Ετάφη στον προαύλιο χώρο του Αγίου Αθανασίου Αιγείρου.»

Δεύτερος ήταν ο ιερεύς Δημήτριος Καβάζης.

«Γεννήθηκε στην Κεσσάνη της Ανατολικής Θράκης το 1890. Μετά την ανταλλαγή εγκαταστάθηκε στο χωριό Κρωβύλη του Νόμου Ροδόπης, όπου νυμφεύθηκε. Το 1931 χειροτονήθηκε από τον Μητροπολίτη Μαρωνείας Άνθιμο και διορίστηκε εφημέριος στην Κρωβύλη. Τον Απρίλιο του 1941 οι Βούλγαροι πήραν τα κλειδιά της Εκκλησίας και του απαγόρευσαν να λειτουργεί. Αργότερα του επέτρεψαν να ιερούργησει σε τρία χωριά: Κρωβύλη, Αετοκορυφή και Μαρώνεια. Ως κυρίαρχοι ήθελαν να τον πείσουν να λάβει βουλγαρική υπηκοότητα και να προσχωρήσει στην σχισματική Εκκλησία- εξαρχία. Ο π. Δημήτριος όμως ήταν ανυποχώρητος και στέρεος στην πίστη και στην πατρίδα του. Οι Βούλγαροι του ζήτησαν να παραδώσει τα όπλα που έκρυβε. Δοκίμασε όλη την βαρβαρότητά τους. Αφού τον έριξαν στο έδαφος και τον τσαλαπατούσαν στο στήθος, έφτασαν στο σημείο να πεταλώσουν τα πέλματά του! Υπέφερε τόσο πολύ που σχεδόν σερνόταν για να εκτελέσει τα καθήκοντά του. Στις 20 Απριλίου του 1944 την προ του Εσπερινού, οι Βούλγαροι μπήκαν στην Εκκλησία, τον άρπαξαν και τον έσυραν στο βουνό. Τον βασάνισαν απάνθρωπα και ζωντανό άκομα τον έριξαν σε έναν λάκκο στη θέση Τσακάλ Μπαιρ Ισμάρου και τον λιθοβόλησαν. Στις 29 Απριλίου 1944 παρέδωσε την ψυχή του εις Κύριον. Ετάφη στο προαύλιο του Ναού της Κρωβύλης.»

Ο τρίτος: ο ιερεύς Βαγιάννης Εμμανουηλίδης.

«Γεννήθηκε στο χωριό Γραβούνα της Κισσάνης της Ανατολικής Θράκης το 1872. Για 42 έτη υπηρέτησε το ιερό θυσιαστήριο, 20 έτη σε διάφορες ενορίες της Ανατολικής Θράκης και μετά την ανταλλαγή, τα επόμενα 22 έτη στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Συκορράχης. Καθ΄ όλη τη διάρκεια της Βουλγαρικής κατοχής συνελήφθη και βασανίστηκε πολλές φορές. Παρά το προχωρημένο της ηλικίας του

παρέμεινε σταθερός στο καθήκον του. Το 1943 συνέλαβαν τα παιδιά του για να κάμψουν το ηθικό του, αλλά εκείνος παρέμεινε σταθερός με αποτέλεσμα να τον συλλάβουν και να τον κακοποιήσουν βάναυσα. Απεβίωσε στις 25 Ιουνίου 1944. Ετάφη στο κοιμητήριο της Συκορράχης και μετά την αποχωρήση των Βουλγάρων από τη Δυτική Θράκη τα οστά του βασανισμένου Ιερέως μετενταφιάστηκαν στο προαύλιο του Ιερού Ναού Συκορράχης.»

Ο τέταρτος: ο ιερεύς Γεώργιος Βουλγαράκης.

« Γεννήθηκε στα Μάλγαρα της Ανατολικής Θράκης, έλαβε μέρος στη Μικρασιατική εκστρατεία και παρασημοφορήθηκε «επ΄ανδραγαθία» και προήχθη στον βαθμό του λοχία. Μετά την ανταλλαγή εγκαταστάθηκε στο χωριό της Νέας Αδριανής. Ασχολήθηκε με τη γεωργία, τη μελέτη της Αγίας Γραφής και τους βίους των Αγίων. Μαρτυρείται πως είχε ωραία και μελωδική φωνή και έψαλε με πίστη και απλότητα. Το 1939 χειροτονείται διάκονος και το 1940 πρεσβύτερος. Ο π. Γεώργιος από την πρώτη στιγμή έγινε στόχος της βαρβαρότητας των Βουλγάρων. Αρχικά κατηγορήθηκε για παράνομη κατοχή όπλων (συνήθης και κοινή κατηγορία για όλους...). Στο κοινοτικό κατάστημα Νέου Σιδηροχωρίου τον χλεύασαν, τον βασάνισαν και τον άφησαν ελεύθερο με το στόμα γεμάτο μώλωπες και πληγές. Τα βάσανά του συνεχίστηκαν στο χωριό Κόσμιο και έμεινε κλινήρης για δύο μήνες. Επιπλέον απαιτούσαν να μάθει τη βουλγαρική γλώσσα για να τελεί τη Θεία Λειτουργία. Ο π. Γεώργιος με γενναίο φρόνημα αρνήθηκε και τότε τον έκριναν άξιο θανάτου, τον χτύπησαν αλύπητα και τον εγκατέλειψαν ημιθανή. Οκτώ ημέρες ήταν ετοιμοθάνατος. «- Μη λυπείσθε. Οι Βούλγαροι θα φύγουν γρήγορα.» Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια του πριν παραδώσει το πνεύμα του στον Κύριο που τόσο αγάπησε και υπηρέτησε έως τέλους. Απεβίωσε στις 13 Νοεμβρίου 1944 και ετάφη στο προαύλιο του Ιερού Ναού Νέου Σιδηροχωρίου. Τα λόγια του βγήκαν αληθινά, μα τα Ελευθέρια της πατρίδας του εκείνος τα εόρτασε στους ουρανούς μαζί με τους άλλους τόσους και τόσους εθνομάρτυρες γνωστούς και αγνώστους.
Από τη θέση αυτή θα αναφερθώ και ονομαστικώς σε βασανισμένους Ιερείς της εποχής εκείνης στην περιοχή μας, όπως αναγράφονται στο πόνημα: «Μάρτυρες Κληρικοί 1940-1945» του Αθανασίου Παπαευγενίου, Αθήνα 1945.

Ιερέας Νικόλαος Ζήσης, Ιερέας Νικόλαος Θεοδωρίδης, Ιερέας Λάμπρος Θεολογίδης, Ιερέας Ζαφείρης Καραγκιοζάκης, Ιερέας Κωνσταντίνος Λάφτης, Ιερέας Δημήτριος Μάρρος, Ιερέας Μηνάς Μηνόπουλος, Ιερέας Αθανάσιος Παπακωνσταντίνου, Ιερέας Βασίλειος Παρασχάκης, Ιερέας Γαβριήλ Φαρασόπουλος, Ιερέας Βασίλειος Χατζηπαρασκευάς, Ιερέας Παύλος Χρηστίδης, Ιερέας Νικόλαος Βεζυρόπουλος, Ιερέας Γεώργιος Κωνσταντινίδης, Ιερέας Καλλίνικος Καλλέργης, Ιερέας Κωνσταντίνος Λυκούδης, Ιερέας Ιωαννίκιος Μακαριώτης, Ιερέας Δημήτριος

Παπανικολάου, Ιερέας Γεώργιος Τσιμόπουλος, Ιερέας Κυριάκος Χατζηδήμου.

Τα ανωτέρω ονόματα δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Χρόνος» από τον κ. Παράσχο Ανδρούτσο στις 31/10/2020.

Ο Μητροπολίτης Μαρωνείας κυρός Τιμόθεος ανήγειρε ένα μνημείο τιμής και ευγνωμοσύνης υπέρ των τεσσάρων κληρικών. Τα αποκαλυπτήρια έγιναν στις 24 Μαρτίου 1966. Το 1971, ύστερα από απαίτηση της αρχαιολογικής υπηρεσίας, μεταφέρθηκε από την πλατεία Αυτοκράτορος Θεοδοσίου, όπισθεν του Ιερού Ναού της του Θεού Σοφίας, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.
Είναι πολλά τα θύματα που δολοφονήθηκαν εκείνη τη ζοφερή περίοδο και η Εκκλησία τους τιμά και τους θυμάται όλους. Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων στον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού Αγίας Βαρβάρας Κομοτηνής ανήγειρε μνημείο για όλους τους «αδίκω θανάτω τελειωθέντας και σφαγιασθέντας κληρικούς τε και λαικούς υπό των κατακτητών». Και κάθε Δ΄ Κυριακή των Νηστειών επιτελείται ιερό Μνημόσυνο.

Θα κλείσω την τιμητική αυτή προσλαλιά με ένα υπέροχο κείμενο του π. Βασιλείου Γοντικάκη, Προηγουμένου της Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους. Είναι λίγα λόγια προβληματισμού για όλους μας και ο π. Βασίλειος μας βάζει προ των ευθυνών μας.

«Δεν μπορούμε ατιμωρητί οι Ορθόδοξοι Έλληνες να παιδιαρίζωμεν, στηριζόμενοι σε οποιανδήποτε δικαιολογία η περισσότερο να αυθαδιάζωμεν. Αν αυτοί που προηγήθηκαν ημών και έζησαν και τάφηκαν σε τούτα τα χώματα, αυτοσχεδίαζαν κάνοντας το κέφι τους, τότε θα μπορούσαμε και εμείς να συνεχίσουμε αυτοσχεδιάζοντας. Αν όμως έζησαν διαφορετικά, αν αποφάσισαν να πεθάνουν και έτσι έζησαν, αν ο τρόπος της ζωής τους ήταν απόφαση θανάτου, αν όλη τους η δημιουργία, το ήθος, ο λόγος, τα έργα, η μορφή, η χειρονομία, το ορατό και αόρατο, εξ αυτών είναι γεννημένο εκ του θανάτου. Από την θυσία όλων για να γεννηθεί κάτι καλύτερο άλλης φύσεως, άλλης υφής για τους άλλους και εμάς όλους. Τότε δεν μπορούμε ατιμωρητί να αυτοσχεδιάζουμε. Αν δεν είχαν αγωνιστεί, κλάψει, υπομείνει, προσευχηθεί, θυσιαστεί τόσοι άγνωστοι στα βουνά, στα νησιά και στις πόλεις... Αν δεν είχαν στα τραγούδια, στη ζωή και τα ήθη τους αυτή την ανθρώπιά που σε σφάζει. Αν δεν ήταν γενάρχες του νέου Ελληνισμού ένας Άγιος Κοσμάς Αιτωλός και ένας Μακρυγιάννης. Αν δεν υπήρχαν όλα αυτά στο αίμα μας, τότε θα μπορούσαμε να κάνουμε ο,τι μας κατέβει. Τώρα δεν είναι έτσι. Τώρα βρισκόμαστε εν τόπω και χρόνω αγίω. Δεν μπορούμε να είμαστε επιπόλαιοι. Δεν ανήκουμε στον εαυτό μας. Ανήκουμε σε αυτούς που μας γέννησαν και σε όλον τον κόσμο. Είμαστε χρεωμένοι με πνευματική κληρονομιά. Δεν μπορούμε να δικαιολογηθούμε σε κανέναν, να απαλλαγούμε, ούτε να ξεχάσουμε το χρέος μας. Θα έχουμε να αντιμετωπίσωμε αυτούς που προηγήθηκαν και αυτούς που έρχονται.

Δεν μπορούμε να υποστείλωμε τη σημαία, να μετριάσωμε το χρέος, να ξεκουραστούμε σε άλλο χώρο, με άλλο τρόπο, παρά μόνο πάνω σε Σταυρό Θυσίας.

Εύχομαι και προσεύχομαι πάντοτε να στεκόμαστε στο ύψος των περιστάσεων και να είμαστε ευγνώμονες στους προγόνους που αγωνίσθηκαν με φόβο Θεού για να είμαστε ελεύθεροι Έλληνες και Ορθόδοξοι.

Αιωνία η μνήμη αυτών!